

1025
Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Gyttende Aargang. No. 104.

Udgivet, redigeret og forlagt af S. Soldin.

Torsendes, i Folge Kongel. aftenmadigst Tidsskrift med Brevposterne.

Tirsdagen den 26 December 1820.

Thorwaldsons Dem over den nordiske
Mythologie.

Da Thorwaldsen saa Abildgaards Esquise, som forestiller den Mennesket af Steen fremstikkende Ko, sagde han: "Upperrlig er dette Menneskes Gestalt. Men det var en bedre Herkomst værd." "O koide Norden! som lader Dyrenes Herre fædes af Dyr, det mod Himmelens opreste Menneske af den ludende Ko, den fornuftigste Skabning af Dunsheden selv. Negter Syden mig Dohold, ei til Dig staer min Hu, til Østen jeg stunder. Her Moses indførte Gud sigende: Las der os gøre et Menneske i vort Billedede, efter vor Lignelse. Saaledes gaaer Bildhuggeren til Værks, naar han vil frembringe noget, sem svarer til det Ideal, der svever ham for Vine. Gud er sit eget Ideal"). Hos Michelangelo i Adams Skabelse beundre vi, om ikke den høieste Fuldkommenhed, som ingen Dødelig opnaaer, saa dog Tankernes Styrke og høje Flugt."

Til den Kionne Digtning om Prometheus holdt sig Alderdommens Kunstner, i at forestille Menneskets Skabelse. Prometheus befugtede den endnu af himmeliske Partikler besværgede Jord

med Vand, og glorde Mennesket efter Gudernes Billede, saaledes at det alene havør sic Blif op med Himmelens, medens alle andre Dyr bøse deres Hoved til Jorden. Guderne selv altsaa kunde Phantasien ikke tilslægge nogen høiere Dannelse end Menneskedannelsen, fordi intet mere gaaer over den høje opreste Stilling, hvori saa at sige den hele Natur forynger sig, og først kommer til Bestuelse af sig selv. Hti Solens Straaler lyse, men Menneskets Pie seer. Ordenen ruller, og Havens Storme bruse, men Menneskets Tunge taler fornemmelige Toner. Morgenrødens straaler i sin Pragt, men Menneskets Almøgtstræk ere talende og betydende. Det synes som om den hele umaaelige Natur først maatte vinde sig i disse blode Omridse, for at fatte sig selv, og for igien at omfattes. For at afbilde den guddommelige Gestalt gaves der intet høiere, end Pie og Nose, og Pande og Dienbryn, end Kind og Mund og Hage, fordi vi kun om det, som lever og har denne Gestalt, kunne vide, at det har Forestillinger som vi, og at vi kunne velle Tanker og Ord dermed... Prometheus forestilles derfor paa de gamle Kunstsverker fuldkommen som en dannende Kunstner, med en Base ved sine Fodder, og for ham en menneskelig torso, som han har dannet af Leer, ligesom hin, og hvis Fuldbendelse han synes at have gjort til det eneste Niemærke for sin Kenkekraft. Da det var lykket ham, at fremstille den guddommelige Gestalt igjen uden for sig, brandte han af Begierlighed ester at fuldende sit

* See Mengs' Klassiske Skrift om Skønhed og Smag i Kunstsverker.

Bæk; og han steg op til Solvognen, og an-
tændte der den Hækkel, af hvis Lue han aandede
 sine Billeder den ørberiske Flamme i Dryster, og
gav dem Varme og Liv. Saaledes er han afbil-
det paa andre Kunstverker, sidende med Hækken i
Haanden, over hvilken sover en Sommersugl,
som betegner den besielende Ande, hvorved den
døde Masse belives. Den dannende Kunstner er
bleven til Skaber; hans Dannelser blive ham
lige *).

Noget nærmere, end ved den sikkende Ko,
kommer den nordiske Mythologie Sandheden, naar
den lader Guderne skabe Mennesket af et Stykke
Træ, saaledes at den ene giver det Sial og Liv,
den anden Fornuft **) og Bevægelse, den tredie
Hørelse, Syn, Sprog, og desuden Klader og et
Navn. Men jeg seer intet nordisk i Digtnin-
gen, Kladerne undtagen, da Materien til Skab-
elsen tilhører Hesiod, og Skabelsen selv er tagen
af Hygins bekjente Fabel om Prometheus. Det
blev en svær Opgave for Maleren, at giøre noget
af dette Eventyr, selv om den sagafaste Recensent
stod hos, og tilskar ham Kiole, Vest og Buxer.
Chi andet bringes neppe ud deraf, end et Draperie
med de brillanteste Farver. Men dette hører sna-
vere til en Farvers, end til en Malers Hverv.
Chi der er Forskiel paa Coloreren og Colorit. Og
det er ligesaas set bevendt med de andre eddiske
Fabler, som med denne. Samleren har saaledes
plyndret den hellige Skrift og de Gamles mytho-
logiske Digtninger, at Malerier af eddiske Hidhold
i Grunden ikke ere andet end christelige, romerske
og græske Verker med et nordisk Aflæsning, ligesom
de mange til Hadrians Tid frembragte egyptiske
Esterligninger i Grunden ikke vare andet end
romerske og græske Verker med et egyptisk Aflæsning,
som Fiorillo bemærker i sin Kunsthistorie,
til fornorden Underretning for det høibersmte gö-
thiske Forbund, og min sagafaste Recensent, der
i sit Hiertes Enfoldighed meente, at Frederik den
Sjettes Kunstnere ligesaavel kunne behandle is-
landiske Fabler, som Hadrians Kunstnere have be-

*) See Moritzes Gudelære.

**) Det Smukkeste er, at Håner, den eenfol-
digste af alle Aser, gav Mennesket Fornuft.

handlet egyptiske Fabler. Man veed, at hine
Kunstnere tenke anderledes, og, førende mig des-
res Erfaring og Indsigt til Nutte, forholder jeg
mig, naar Hr. Udgiveren tillader det, i et af
de følgende Numre, at droste denne for Kunst-
ner og Kunstelster lige vigtige Sag.

Torkel Baden,
Professor og Kunstabaciemets Secretair.

D m e n l æ g M a n d s F r e d s o r d.

(Af det Waimarske Oppositionsblad 1820,
Bil. No. 50.)

(Ivf. Skilder. No. 94, 98, 101.)

J No. 85—87 af dette Tidskrift er Een frem-
traadt, for at gjøre Leseren bekjendt med Striden
mellem Hr. Archidiaconus Harms og mig, og
har gjort dette paa en Maade, at jeg saa meget
mindre kan sie dertil, som mange Lesere af dette
Tidskrift ikke have Acterne i deane Proces for-
sig, til at kunne domme om Urigtigheden i be-
nevnte Relation selv. Desuden er denne Urig-
tighed saa stor, at jeg ikke kan lade mig noje med
at henvisse Oppositionsbladets Publicum til det
mig i næsten alle Tydsklands lærde Tidskrifter, af
de agterværdigste Mand i den literære Verden, til
største Anstød for Hr. Harms, meddelede Vidnes-
byrd.

Dog til Sagen. Den foregivne Fredsmag-
ler, som har givet sig den Image, at referere efter
de i den Anledning befjendtgjorte Stridsskrifter,
kan neppe have havt en reen Hensigt dermed, i
det han lader som han aldeles ikke kender den
Erklæring, jeg umiddelbar har tilfsiet min Mod-
standers Delationsskrift, hvori jeg forsvarer mig
med forrentet Held mod hans Beskyldninger; men
han gæntager blot med andre Ord og nogle faa
Tillæg af egen Opfindelse de længst gjendrevne Be-
skyldninger fra min Delators Side.

Denne sidste havde sine meget gode Grunde
til at forbigeae de sande Differencepuncter mellem
os, og derimod med største Selvforvægtelse hem-
melig at hvorte mig hos min Konge som en Us-
christen, Religionspotter, Kjetter, Hedning og
Tyrf, for først at fordrive mig fra mit Embede